

Diarienummer:
IMY-2026-1863

Ert diarienummer:
Ju2026/00032

Datum:
2026-05-04

Yttrande över Utökade möjligheter för Kriminalvården att använda biometri m.m. (Ds 2025:31)

Förslaget innebär en stor utvidgning av Kriminalvårdens möjligheter att behandla biometriska personuppgifter i sin verksamhet. Behandlingen kan komma att avse biometriska uppgifter om i princip alla personer som häktas eller verkställer en påföljd inom Kriminalvården. I vissa fall kan även biometri från andra personer behandlas, i form av röstprov vid elektronisk kontakt med en intagen. En sådan förändring kräver noggranna överväganden kring de registrerades personliga integritet och ett tydligt lagstöd för åtgärderna.

Utredningen har gjort en genomgående analys av förslaget ur ett integritets- och dataskyddsperspektiv, och väl redogjort för de behov som Kriminalvården har. Den föreslagna behandlingen ska vidare grundas på klart motiverade ändamål som är fastställda i lagstiftningen. Sammanfattningsvis bedömer IMY att utredningen i stort gjort en rimlig avvägning mellan behovet av en utökad användning av biometriska uppgifter för att uppnå en effektiv och säker straffverkställighet, och den enskildes rätt till skydd för sin personliga integritet.

IMY lämnar i övrigt följande synpunkter.

Biometrisk autentisering och annan identifiering (avsnitt 25.1, 25.7, 25.8)

Enligt förslagen ska Kriminalvården få ta upp vissa biometriska underlag för biometrisk autentisering och i vissa situationer även för annan identifiering av en person¹. Utredningen uppger att begreppet biometrisk autentisering ska ha innebörden *verifiering* av en persons identitet med hjälp av automatiserad teknik som baseras på mätning av fysiska karaktärsdrag hos personen, såsom mönster av fingeravtryck, ansiktsgeometri och röst. Med verifiering menas kontroll av att en person är den som han eller hon utger sig för att vara. IMY förstår det därmed som att med *biometrisk autentisering* i de föreslagna bestämmelserna avses detsamma som *biometrisk verifiering* enligt den definition som följer av artikel 3 p. 36 i AI-förordningen, dvs. automatiserad en-till-en-verifiering. För att undvika att begreppet får en vidare betydelse behöver det tydliggöras i författningskommentaren.

Användningen av begreppet annan identifiering ger Kriminalvården ytterligare stöd för att använda biometriska underlag i identifieringssyfte. Enligt författningskommentaren

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

¹ Se bl.a. 3–4 §§ förslag till lag om användning av biometri inom delar av Kriminalvårdens verksamhet.

till 3 § i Kriminalvårdens nya föreslagna lag om biometri avses med *annan identifiering* utöver okulär jämförelse även sökning med biometriska uppgifter från t.ex. ett fotografi bland Kriminalvårdens egna uppgifter. Med det senare avses alltså *biometrisk identifiering* enligt den definition som följer av artikel 3 p. 35 i AI-förordningen. Sådan sökning är förknippad med större integritetsrisker än en-till-en-verifiering eftersom även andra personers biometriska uppgifter då behandlas.

Behovet av att få göra sådana sökningar behöver redovisas på ett mer konkret och övertygande sätt än vad som görs i betänkandet. Det är inte tillräckligt att sådan sökning, enligt vad som framgår av utredningen, kan behöva användas för att identifiera obehöriga som ibland tar sig in på frivårdskontor. Under det fortsatta beredningsarbetet behöver därför klargöras om det finns ett behov av biometrisk identifiering i den mening som här avses. Enligt IMY kan ett sådant behov rimligen inte avse annan än den som verkställer eller ska verkställa ett straff.

Undantag mot sökförbud gällande känsliga personuppgifter (avsnitt 25.5, 25.6)

Det är svårt att överblicka och bedöma konsekvenserna av att införa sådana generella undantag från sökförbudet som föreslås. Undantagen öppnar upp för sökningar mot biometriska uppgifter i hela Kriminalvårdens verksamhet eftersom det inte finns någon tydlig avgränsning. För att förslaget inte ska få oproportionerliga konsekvenser för integriteten behöver de föreslagna undantagen preciseras så att undantagen endast möjliggör biometrisk identifiering i de situationer som denna utredning behandlar.

Rätt för enskilda personer att begära radering av röstprov och biometriska uppgifter (avsnitt 25.6)

Det bör tydligt framgå, av lagförslaget eller författningskommentaren, att enskilda personer som lämnat röstprov, för att kunna ha elektronisk kommunikation med en person som är anhållen, häktad eller avtjänar ett fängelsestraff, ska ha rätt att begära radering av röstproven och de biometriska uppgifterna hos Kriminalvården. IMY noterar att den föreslagna regleringen om längsta tid för behandling för dessa typer av uppgifter är en viss skyddsåtgärd för den enskilde. Det kan dock uppstå en situation där den enskilde inte längre vill ha kontakt med den intagne, men där Kriminalvården enligt den föreslagna huvudregeln om längsta tid för behandling fortfarande har rätt att behandla röstproven och de biometriska uppgifterna.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Eric Leijonram efter föredragning av juristen Emma Andersson. Vid den slutliga handläggningen har även rättschefen David Törngren och enhetschefen Jonas Agnvall samt avdelningsjuristen Lisa Zettervall medverkat.

Eric Leijonram